

И пришедши свѣзда съа верхѸ, и дѣже бѣ ѿтроча.

Діаконъ: ГдѸ помолнмса.

Іерей, покладѣвъ пѣрвый покровецъ, покрываѣтъ еѣи хлѣвъ съ діакономъ, глагола:

ГдѸ кощѣса, въ лѣпотѸ ѡблечеса: ѡблечеса ГдѸ въ еѣлѸ, и прѣпоасеса, ико ѡутверди вселеннѸю, ѣже не подвижитса. Готѡкъ прѣтолаъ твоѣ ѡтѡлѣ, ѡ вѣка ты еси. Воздвигоша рѣки, ГдѸ, воздвигоша рѣки главы своѡ. ВѡзмѸтъ рѣки сотрѣнѣа своѡ, ѡ главокъ водахъ многнхъ. Днѣвы высоты морскѣа, днѣвнхъ въ высокихъ ГдѸ. Свидѣнѣа твоѡ ѡвѣришаса сѣлѸ. ДомѸ твоемѸ подоваѣтъ еѣина, ГдѸ, въ долготѸ днѣи.

Діаконъ: ГдѸ помолнмса.

Покрый, владыко.

Іерей же, покладѣвъ второй покровецъ, покрываѣтъ еѣи пощѣръ, глагола:

Покрый нѣса добродѣтель твоѡ, Хрѣте, и хвалы твоѡа исполь земла.

Діаконъ: ГдѸ помолнмса.

Покрый, владыко.

Іерей же, покладѣвъ покровъ, сѣрѣчь, воздѸхъ, покрываѣтъ и ѡвоѡ, глагола:

Покрый насъ крѡвомъ крнѸ твоѡю и ѡженѣ ѡ насъ великаго врага и сѸпортѣа. Оумири жнвоѡтъ насъ, ГдѸ, помилѸи насъ, и миръ твоѣи, и спасѣ дѸшы нашѡ, ѣакѡ блѣгъ и человекѡлюбецъ.

Тѣже прѣемъ сѣѣнникъ кадиальницѸ, кадиѣтъ предложѣнѣ, глагола трижды:

Блѣгословѣнъ бѣгъ нашъ, сице блѣгволивый, слава тебѣ.

Діаконъ же на коемждо глаголетъ:

Всегдѡ, нынѣ и прѣсно, и во вѣки вѣкѡвѡхъ, аминь.

И покланѣютеа блѣгоговѣннѸ ѡва, трижды.

Тѣже діаконъ глаголетъ:

Ѡ предложѣннхъ чертнхъ дарѣхъ ГдѸ помолнмса.

БЖЕСТВЕННАЯ ЛІТУРГІА ИЖЕ ВО СѢИХЪ ѠЦА НАШЕГО БАСІІА ВЕЛИКАГО.

Božská liturgie svatého Basila Velikého

ЧИНЪ
СВАЩЕННЫА И БЖЕСТВЕННЫА ЛІТЪРГІА
ИЖЕ ВО СТЫХЪ ОЦА НАШЕГО
Βασιλῆα κελίκαγο,
ἀρχιεπίσκοπα Βεσαρίη καππαδοκίης κτλ.

Хотѣи свашченникъ бжественное совершати тайнодѣяствіе, долженъ ѣсть перѣче оубо примиренъ быти со всѣми, и не имѣти что на кого, и сердце же, ѣлика сила, ѿ лукавыхъ влостей помысловъ, воздержати се съ вечера, и трезвѣтиса даже до времени свашченнодѣяствіа. Времени же настѣавшъ, повнегда совершати обичный предстоителю поклонъ, входитъ въ храмъ: и соединивъ со діакономъ, творятъ крѣпче къ востоку предъ стѣми двѣрьми поклонѣніа три.

Тѣже глѣтъ діаконъ: Благослови владыко.

Сщеникъ: Благословенъ бгъ нашъ, всегда, нынѣ и причесно, и во вѣки вѣковъ, аминь.

Начинаетъ глаголати діаконъ: Црю небный: Трисѣое. По Оце нашъ:

Сщеникъ: Ико твое ѣсть црство:

Тѣже глаголютъ:

Помилѣи насъ гди, помилѣи насъ: великаго во ѿвѣта недоумѣюще, ію ти млтвѣ ѣко блѣтѣ грѣшнн прносімъ: помилѣи насъ.

Слѣва:

Гди, помилѣи насъ, на тѣ во оуповахомъ, не прогневайса на ны сѣло, ниже помани беззаконій нашихъ: но призри и нынѣ ѣко блгодѣробенъ, и избави ны ѿ враговъ нашихъ. Ты бо ѣси бгъ нашъ, и мы люде твои, вси дѣла рѣкъ твои, и има твоѣ призываемъ.

Pak vzpomíná živých, jichž chce, dle jména; při každém vyjme částečku, řka:

Pamatuj, Pane, na (jméno).

A takto vybírá částečky podle jmen a pokládá je pod Beránka.

Nato, vzav pátou prosforu, vyřízne z ní částečku a dí: **V**

Na památku a odpuštění hříchů svatých patriarchů pravoslavných a blažených zakladatelů svatého chrámu tohoto.

A klade částečku pod Beránka, pod předcházející řadu.

Pak připomíná světivšího jej biskupa (pokud už není naživu) a jiných, kterých chce, v Pánu zesnulých, dle jmen. Při každém jméně vyjme částečku a klade ji mezi ostatní v této řadě, řka:

Pamatuj, Pane, na (jméno).

Nakonec pak:

A na všechny v naději budoucího vzkříšení, života věčného a obecnství tvého zesulé pravoslavné otce a bratry naše, lidumilný Hospodine.

Pak vezme ještě čtvrtou prosforu, vyřízne z ní částečku a říká:

Rozpomeň se, Hospodine, i na mne nehodného a odpusť mně všechny hříchy úmyslné i neúmyslné.

A položí částečku pod Beránka do řady vzpomínek za živé. Nato, vzav houbu, shrnuje na svatém diskose částečky pod Beránkem, aby snad nevypadly.

Zatím diákon, vzav kadidelnici a vloživ do ní kadidlo, dí ke knězi:

Požehnej, vладыко, kadidlo!

A ihned též dí: K Hospodinu modleme se.

Kněz se modlí, žehnaje kadidlo:

Kadidlo tobě přinášíme, Kriste, Bože náš, jako duchovní vůni líbeznou, kterou přijav na nadnebeský obětní oltář svůj, sešli nám blahodat nejsvětějšího Ducha svého.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Kněz okouří svatou hvězdici a klade ji svrchu na diskos se slovy:

I přišedší hvězda, stanula nad místem, kdež bylo dítě.

И́ та́коу взѣмъ чѣстныи, полага́етъ ѿ до́лѣ е́таго хлѣ́ба.

V

Та́же взѣмъ па́тѣю прое́фору, глаго́летъ:

Ѹ́ па́матѣи и́ ѡбста́вленіи грѣхѡ́вѣ е́тѣишнѣхъ па́трїа́рховѣхъ, пра́во-
сла́вныѣхъ и́ бл҃жѣнныѣхъ со́здате́лей е́таго хра́ма сего́ (ѡ́це во ѡ́бїтєаи:
е́тѣа ѡ́бїтєаи сѣа).

Та́же помни́аетъ рѣкоположи́вшаго є́го архіе́реа, и́ дрѹгнїхъ, и́же хо́цетъ,
о́убошнѣхъ по і́мени. На ко́ждо і́ма взима́етъ чѣстнѣхъ, приглаго́ла:

Пома́ни, Гд́и, и́ма.

И́ конѣннѣ глаго́летъ сїце:

И́ вѣ́хъ вѣ наде́ждѣ вои́сїа, жи́зни вѣ́чныа и́ твоегѡ́ ѡ́бщє́нїа
о́убошнѣхъ, пра́восла́вныѣхъ ѡ́тѣцъ и́ бра́тїи на́шнѣхъ, члѣ́вколюбче
Гд́и.

И́ взима́етъ чѣстнѣхъ.

По є́мъ глаго́летъ:

Пома́ни, Гд́и, и́ моє́ недоу́гоноше́тво, и́ прости́ ми ве́акоє согрѣ́-
ше́нїє, бо́льноє же и́ нево́льноє.

И́ взима́етъ чѣстнѣхъ. И́ прїе́мъ г҃хъ, сови́раетъ на дї́скоєхъ чѣстныи до́лѣ е́таго
хлѣ́ба, ѡ́коже бы́ти во о́утверже́нїи, и́ не і́спаднѹти че́омъ.

Та́же дїа́конъ прїе́мъ кади́льницѣхъ, и́ дрѹмі́амъ вло́жнѣхъ вѣ нѡ, глаго́летъ кѣ
сїѣ́нникѣхъ: Бл҃гоєло́ви, владѣ́ко, кади́ло.

И́ ѡ́бїе сѣ́мъ глаго́летъ: Гд́хъ помѡ́лимсѣ.

И́ сїѣ́нникѣхъ моли́твѣхъ кади́ла:

Кади́ло тебѣ́ прино́симъ, Хр́те́ Бже́ на́шъ, вѣ конѡ́
благѡ́уханїа дрѹ́ковнагѡ, ѣ́же прїе́мъ вѣ пренѣ́ннѣи твое́й
же́ртвенникѣхъ, возни́сєлаи́ на́мъ бл҃года́ть прее́таго твоегѡ́
д҃ха.

дїа́конъ: Гд́хъ помѡ́лимсѣ.

сїѣ́нникѣхъ покади́вѣхъ свѣ́зднѣхъ, полага́етъ верхѣ́ е́таго хлѣ́ба, глаго́ла:

Božská liturgie svatého otce našeho Basila Velikého, archiepiskopa Caesareje Kappadocijské

Proskomidie

Kněz, který hodlá vykonat službu Božských Tajin, se má dříve smířit se všemi a nemít nic proti komukoliv, má chránit srdce jak možno od zlých myšlenek, být zdrženlivým a střízlivým od předvečera až do času služeb Božích. V ustanovený čas se kněz i diákon postaví před svatými dveřmi oltáře a učiní společně, žehnajíce se, tři poklony k východu. Potom praví:

Diákon: Požehnej, vladyko!

Kněz: Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův, amen.

Diákon: Králi nebeský... (Následuje Trisagion až po Otče náš.)

Kněz: Neboť tvé jest království...

Potom říkají oba:

Smiluj se nad námi, Pane, smiluj se nad námi, neboť žádné omluvy nevědouce, tuto modlitbu tobě, jako Vládci svému, my hříšníci přinášíme: smiluj se nad námi.

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Pane, smiluj se nad námi, neboť v tebe doufáme; nehněvej se na nás velmi, aniž rozpomínej se na hříchy naše, ale pohleď i nyní jako milosrdný na nás a zbav nás nepřátel našich; neboť tys Bůh náš a my lid tvůj, všichni dílo rukou tvých a jméno tvé vzýváme.

I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

И́ ны́нѣ:

Мнлоуѣрдїа двѣрїи ѿвѣрзи намъ, бѣгословѣннаа Бѣе, надѣющїица на тѣ да не погнѣнемъ, но да ѡзбавимца твоюю ѿ вѣдъ: ты бо єси спасѣнїе рода хрїстїанскаго.

Таже ѿходатъ ко иконѣ хрїтовѣ и целуютъ ю, глаголюще:

Пречїтомъ твоємъ ѡбразъ поклонѣмца благїи, пролаще процїенїа прегрѣшенїи нашихъ, Хрїте Бже: колюю бо благоволиах єси плотїю взыти на крѣтъ, да ѡзбавиши, таже создѣах єси, ѿ работы кражїа. Тѣмже благодарственнѡ копїемъ ти: радостїи ѡсполниах єси всѣ, спїсе нашихъ, пришедый спастїи мїръ.

Таже целуютъ и иконѣ вѣы, глаголюще тропарь:

Мнлоуѣрдїа ещи источникъ, милостїи сподоби насъ Бже, прїзри на люди согрѣшншыа, гави такоу приенѡ ела твое: на тѣ бо оуповающе, раддїеа, копїемъ ти, такоу иногда Гаврїиахъ безплотныхъ архїстратїгъ.

Таже приклонше главо, глаголюще:

Гди, низпосли рѣкъ твою ехъ высоты стѣгѡ жнлїица твоего, и оукрѣпи мѧ въ предлежащїю слѣжкѣ твою: да неосудженнѡ предстѧи стѣрашномъ прѣтолѣ твоємъ, и безкрѡвное свѣщеннодѣнствїе совершѣ. Такоу твою єсть ела и слава, во вѣки вѣкѡвъ. Амѣнъ.

Таже творѧтъ и къ иконѡмъ поклони по єдиномъ, и такоу ѿходатъ въ жѣртвенникъ, глаголюще:

Енидѣ въ домъ твои, поклонїеа ко храмъ стѣомъ твоємъ въ стѣрѣ твоємъ. Гди, нартаки мѧ правдою твоюю, врагъ моихъ ради ѡспраки предъ твоюю пѣтъ мой. Такоу некрѣтъ ко оукрѣхъ ихъ истинны, ердце ихъ ещентно, грѡкъ ѿвѣрѣтъ гортань ихъ, лзыки свои ми льцахъ. Сздѧи имъ Бже, да ѿпадѣтъ ѿ мыслей своихъ, по мнѡжествѣ нечестїа ихъ ѡзрїни ѧ, такоу прегорчїша тѣ Гди. И да возвеселѧтъ всѣ оуповающїи на тѣ, во вѣки возраддуютѣа, и веслїши.

6 Ctihodných a bohonosných otců našich: Antonia Velikého, Euthymia, Sávy Posvěceného, Theodosia Kinoviarcha; Onufria, Athanasia Athonského, Cyrila, učitele slovanského, Ivana Českého, Prokopa Sázavského i všech ctihodných otců.

A vzav šestou částčku, klade ji zbožně pod pátou, uzavíraje 2. sloupec.

7 Svatých a nezištných divotvůrců: Kosmy a Damiana, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje i všech svatých nezištníků.

A vzav sedmou částčku klade ji do řady vedle té první a čtvrté, začínaje tím třetí sloupec.

8 Svatých spravedlivých bohorodičů Jáchyma i Anny a svatého (jméno) (jehož jest chrám) a svatého (jméno) (jehož je den) i všech svatých, na jejichž přímlyvy navštív nás, Bože.

A vzav osmou částčku, klade ji zbožně pod sedmou.

9 Svatého otce našeho Basila Velikého, archiepiskopa Caesareje Kappadocijské.

A vzav devátou částčku, klade ji zbožně pod osmou.

Pak kněz vezme **čtvrtou prosforu** a vyjme z ní postupně dvě částčky se slovy:

IV

1. Rozpomeň se, Vládce lidumilný, na veškerý episkopát pravoslavný, řádně hlásající slovo pravdy tvé, na vладыку našeho metropolitu (jméno), na vладыку našeho (archi-) episkopa (jméno) (vzpomeň i na biskupa, jímž byl vysvěcen, žije-li), na důstojné presbyterium a diakonstvo v Kristu a veškeré duchovenstvo i mnišstvo [v monastýru: na archimandritu, igumena] [na bratry a spoluslužebníky naše, na kněze (jmenuj), (jmenuj) a veškeré bratrstvo naše, jež jsi povolal k obecnství svému v milosrdenství svém, Vládce nejdobrotivější.

Klade částčku pod Beránka na levou stranu.

2. Rozpomeň se, Hospodine, na vlast naši a všečen pravoslavný lid této země.

Klade částčku pod Beránka na pravou stranu.

По еіхъ же глаголетъ:

А СѢТЫХЪ И ЧДОТВОРЦЕВЪ БЕЗЕРБЕРЕННИКЪ, КОЕМЫ И ДАМІАНА, К҃УРА И
ІОАННА, ПАНТЕЛЕИМОНА И ВРМОЛА, И ВСѢХЪ СѢТЫХЪ БЕЗЕРБЕРЕННИКОВЪ.

И взѣмъ сѣмъ чѣстницъ, полагаѣтъ ю кѣрхъ, твора трѣтїе начало, по чинъ.

Тѣже пакн глаголетъ:

Б СѢТЫХЪ И ПРАКЕДНЫХЪ Г҃ОСОЦЪ, ІОАКІМА И АННЫ, И СѢГ҃О, ѿмъ, (сѣмъ же
сѣтъ храмъ и сѣмъ же сѣтъ дѣнь) И ВСѢХЪ СѢТЫХЪ, ѿже МОЛІТВАМИ ПОСѢТІ
НЫ, Б҃ЖЕ.

И полагаѣтъ сѣмъ чѣстницъ долѣ пѣрвыа благочинно. ѿце же къ сѣмъ глаголетъ:

Г ѿже КО СѢТЫХЪ СѢЦА НАШЕГ҃О ВАСІЛА, АРХІЕПІСКОПА КЕСАРІИ КАПАДОКІИ
СКІА, ВЕЛІКАГ҃О.

И тѣмъ взѣмъ дѣю чѣстницъ, полагаѣтъ ю къ конѣцъ трѣтїаго чина ко исполнѣнїе.

IV

Тѣже прїемъ четвѣртѣю проѣфоръ, глаголетъ:

ПОМАНІ, ВЛКО ЧЕЛОВѢКОЛЮБЧЕ, СѢТѢЙШЫА ПРАВОСЛАВНЫА ПАТРІАРХИ И
ГОСПОДІНА И СѢЦА НАШЕГ҃О БЛАЖЕННѢЙШАГО МИТРОПОЛІТА, ѿмъ,
ГОСПОДІНА НАШЕГ҃О (ВЫСОКО-) ПРОВОСЦІЕННЕЙШАГО (ѿнѣ ѿнѣ
ѿмъ, И ВЕЛКОЕ СѢПКОПЕТКО ПРАВОСЛАВ
НЫХЪ, ЧЕТНОЕ ПРОВОСЦІЕННЕ, КО ХРѢТѢ ДІАКОНЕТКО, И КЕСЪ СВАЦІЕН
НИЧЕСКІИ ЧИНЪ: (ѿце ко ѿкнѣтан: архімандрѣта, ѿнѣ ѿг҃мена, ѿмъ, БРАТІЮ И
СОСЛ҃ЖЕБНИКИ НАШѢ, СВАЦІЕННИКИ, ДІАКОНЫ, И ВЕЮ БРАТІЮ НАШѢ,
ѿже ПРИЗВАЛЪ СѢИ КО ТВОЕ СѢЦІЕНІЕ, ТВОИМЪ БЛАГОУТРОБІЕМЪ,
ВЕСЛАГІИ ВЛКО.

И взѣмъ чѣстницъ, полагаѣтъ ю долѣ сѢГ҃О ХЛѢВА.

Тѣже помнѣетъ ст҃ранъ нашъ, глагола сѣце:

ПОМАНІ, Г҃ДН, БОГОХРАНИМЪЮ С҃ТРАНЪ НАШЪ И ПРАВОСЛАВНЫХЪ ЛЮДІИ
СѢ.

Тѣже помнѣетъ и ѿже ѿмать жнвѣхъ по ѿменн, и на кѣждо ѿма взимѣетъ
чѣстницъ, приглагола:

ПОМАНІ, Г҃ДН, ѿмъ.

Вра́ну милосrdenství otevři nám, požehnaná Bohorodice, abychom doufajíce v tebe nezhyuli, ale osvobozeni byli tebou od všeliké bídy; ježto jsi spása pokolení křesťanského.

Nato odejdou k ikoně Kristově a řikají:

Пречистému образу тvéму klaníme se, Blahý, prosíce za odpuštění hříchů svých, Kriste Bože; neboť tys ráčil dobrovolně tělem vstoupiti na kříž, abys vysvobodil z otroctví nepřitele ty, jež jsi byl stvořil. Proto vděčně voláme k tobě: Radostí naplnil jsi vše, Spasiteli náš, přišed spasit svět.

I žehnajíce se, políbí ikonu Krista. — Potom odcházejí k ikoně Bohorodice, řikajíce:

Јsouc milosrdenství pramen, rač slitovati se nad námi, Bohorodice! Shlédni na lid hříšný, zjev jako vždy moc svou. Neboť v tebe doufajíce, k tobě, jako kdysi Gabriel, beztělesných vrchní vojevůdce, voláme: Raduj se!

I žehnajíce se, líbají ikonu Bohorodice. — Poté se postaví uprostřed, skloní oba hlavu a kněz řiká tuto modlitbu:

Нospodine, vztáhni ruku svou s výsosti svatého sídla svého a posilni mne k nastávající službě tvé, abych, stana před strašným trůnem tvým, nekrvavou obět neodsouzeně vykonal. Neboť tvá jest moc i sláva, na věky věkův. Amen.

Nato se oba pokloní též lidu a odcházejí do oltáře, řkouce:

Вejdu do domu тvého a klaněti se budu svatému chrámu тvému v bázni тvé. Hospodine, veď mne ve spravedlnosti své; pro nepřátele mé spravuj před sebou cestou mou; neboť není v ústech jejich pravdy, srdce jejich je daremné, hrobem otevřeným je hrdlo jejich, jazykem svým klamou. Sudiž je, Bože, nechať padnou od úmyslů svých, pro množství nešlechetností jejich zavrhni je, neboť odporní jsou tobě, Hospodine. I ať rozveselí se všichni, kdož doufají v tebe, na věky ať se radují, a ty přebývati budeš v nich; i ať honosí se tebou všichni, kdož milují jméno тvé. Neboť ty žehnáš spravedlivému, Hospodine, a štítem zalíbení korunoval jsi nás.

ѦА ВЪ НІХЪ, ꙗ ПОХВАЛАЧЕА Ѡ ЧЕБѢ ЛЮБАЦІИ НМА ЧКОЕ. ꙖКѠ ТЫ
БЛАГОСЛОВИШИ ПРАВЕДНИКА, ГДН. ꙖКѠ ѠРЪЖІЕМЪ БЛАГОВОЛЕНІА
ВЪНЧАЛЪ ѢСН НАСЪ.

ВШЕДШЕ ЖЕ ВО СВАТІАНИЦЕ, ЧТОРАЧЪ ПОКЛОНЫ ТРИ ПРѢДЪ СТОЮ ТРАПЕЗЮ, ꙗ
ЦЕЛЮТЪ СТОЕ ѢВЛЕ ꙗ СТОЮ ТРАПЕЗЪ. ТАЖЕ ПРІЕМЛЮТЪ ВЪ РЪКИ СКОА КІИЖДО
СГОХАРЬ СКОІ, ꙗ ЧТОРАЧЪ ПОКЛОНЫ ТРИ КЪ ВОСТОКЪ, ГЛАГОЛЮЩЕ КЪ СЕБѢ КІИЖДО:

БЖЕ, ѠЧНОСТИ МА ГРЕШНАГО ꙗ ПОМИЛЪИ МА.

ТАЖЕ ПРИХОДИТЪ КЪ СВАЦЕННИКЪ ДІАКОНЪ, ДЕРЖА КЪ ДЕСНОЮ РЪЦЕ СГОХАРЬ СО
ѠРАРЕМЪ, ꙗ ПОДКЛОНИКЪ ѢМЪ ГЛАВЪ, ГЛАГОЛЕТЪ:

БЛГОСЛОВИ, ВЛАДИКО, СГОХАРЬ СО ѠРАРЕМЪ.

СЦЕННИКЪ ГЛАГОЛЕТЪ:

БЛГОСЛОВЕНЪ БГЪ НАШЪ, ВСЕГДА, НЫНѢ ꙗ ПРИСНО, ꙗ ВО ВѢКИ ВѢКѠВЪ.

ТАЖЕ ѠХОДИТЪ КЪ СЕБѢ ДІАКОНЪ, ВО ѢДИНЪ СТРАНЪ СВАТІАНИЦА, ꙗ ѠБЛАЧИТЕА ВЪ
СГОХАРЬ, МОЛАСА СЦЕ:

ВОЗРАДУЕТЕА ДУША МОА Ѡ ГДѢ, ѠБЛЕЧЕ ВО МА КЪ РІЗЪ СПАСЕНІА, ꙗ
ѠДЕЖДЕЮ ВЕЕЛІА ѠДѢА МА: ꙖКѠ ЖЕНИХЪ ВОЗЛОЖИ МИ ВЪНЕЦЪ, ꙗ ꙖКѠ
НЕВѢСТЪ ѠУКРАСИ МА КРАСОТОЮ.

ꙗ ѠРАРЬ ѠВѠ ЦЕЛОВАВЪ, НАЛАГЕТЪ НА ЛѢВОЕ РАМО.

НАРЪКАВНИЦЫ ЖЕ НАЛАГАА НА РЪКИ, НА ДЕСНОЮ ѠВѠ, ГЛАГОЛЕТЪ:

ДЕСНИЦА ЧКОА, ГДН, ПРОСЛАВИСА КЪ КРЕПОСТИ: ДЕСНАА ЧКОА РЪКА, ГДН,
СОКРЪШИ ВРАГИ, ꙗ МНОЖЕСТВОМЪ СЛАВЫ ЧКОЕА СТЕРАХ ѢСН СДОСТАТЫ.

НА ЛѢВДО ЖЕ, ГЛАГОЛЕТЪ: РЪЦЕ ЧКОИ СОТВОРИТЕЧЕ МА ꙗ СОЗДАТЕЧЕ МА.
ВРАЗУМИ МА, ꙗ НАЗЧЕА ЗАПОВѢДЕМЪ ЧКОИМЪ.

ТАЖЕ ѠШЕДЪ КЪ ПРЕЛОЖЕНІЕ, ѠУГОТОВАЛЕТЪ СЦЕННАА. СГОИ ѠВѠ ДІАКОСЪ ПОС-
ТАВЛАЕТЪ Ѡ ШЮЮ СТРАНЪ, ПОГНІРЪ ЖЕ, ѢЖЕ ѢСЪ СТОЮ ЧАШЪ, Ѡ ДЕСНОЮ, ꙗ
ПРѠЧАА СЪ НИМИ.

СЦЕННИКЪ ЖЕ СЦЕ ѠБЛАЧИТЕА: ПРІЕМЪ СГОХАРЬ ВЪ ЛѢВДО РЪКЪ, ꙗ ПОКЛОНИВША
ТРИЖДЫ КЪ ВОСТОКЪ, ꙖКОЖЕ РЕЧЕА, НАЗНАМЕНУЕТЪ ГЛАГОЛА:

БЛГОСЛОВЕНЪ БГЪ НАШЪ, ВСЕГДА, НЫНѢ ꙗ ПРИСНО, ꙗ ВО ВѢКИ ВѢКѠВЪ,
АМИНЬ.

ТАЖЕ ѠБЛАЧИТЕА, ГЛАГОЛА:

2 Svatých a slavných proroků Mojžíše i Árona, Eliáše a Elisea, Da-
vida a Jesse, svatých tří mládenců i Daniele proroka i všech sva-
tých proroků.

A vzav druhou částčku, klade ji zbožně pod první.

3 Svatých slavných a všechvalných apoštolů Petra a Pavla i všech
ostatních svatých apoštolů.

A vzav třetí částčku, klade ji pod druhou a ukončuje tím první sloupec.

4 Svatých otců našich světitelů: Basila Velikého, Řehoře Theologa
a Jana Zlatoústého, Athanasia a Cyrila, Mikuláše Myrlikejské-
ho, Metoděje, učitele Slovanů a všech svatých světitelů.

A vzav čtvrtou částčku klade ji do řady vedle té první, začínaje tím
druhý sloupec.

5 Svatého apoštola, prvomučedníka a archidiákona Štěpána, sva-
tých velikých mučedníků: Dimitria, Jiří, Theodora Tyrona, The-
odora Stratelata, Václava i všech svatých mučedníků.

A vzav pátou částčku, klade ji zbožně pod čtvrtou.

III

ТѢЖЕ ПРІЕМЪ ТРЕТІЮ ПРОЕФОРЪ, ГЛАГОЛЕТЪ:

Ⲁ ЧЕСТНАΓΩ СЛАВНАΓΩ ΠΡΟΡΟΚΑ, ΠΡῪΤΕΙΝ ἢ ΚΡῪΤΗΤΕΛΑ ἸΩΑΝΝΑ.

ἢ ΚΖΕΜЪ ПЕРВЮ ЧАСТНЦЪ, ПОЛАГАЕТЪ ἰὸ ὠ ΛΕΚΣЮ СТРАНЪ СΤΑΓΩ ΧΛΕΒΑ, ΤΩΡΑἸ
НАЧАЛО ПЕРВАΓΩ ЧІНА. ТѢЖЕ ГЛАГОЛЕТЪ:

Ⲭ СΤῪΙΧЪ СЛАВΝΥΧ ΠῪΡΟΚΩΚЪ: ΜΩΝῪΕΑ ἢ ἈΔΡΩΝΑ, ἸΛΙἸ ἢ ΘΛῪΣΕΕΑ, ΔΒΔΑ ἢ
ἸΕΣΕΕΑ: СΤῪΙΧЪ ТРІЕХЪ СῪΤΡΟΚΩΚЪ, ἢ ΔΑΝІІЛА ΠΡΟΡΟΚΑ, ἢ ΚΡΕῪΧЪ СΤῪΙΧЪ
ΠΡΟΡΟΚΩΚЪ.

ἢ ΚΖΕΜЪ (ВТОРЮ) ЧАСТНЦЪ, ПОЛАГАЕТЪ ἰὸ ΔΟΛΕ ПЕРВЫА БЛАГОЧІННЦ.

ТѢЖЕ ПАКН ГЛАГОЛЕТЪ:

Ⲁ СΤῪΙΧЪ СЛАВΝΥΧ ἢ ВСЕΧВАЛΒΝΥΧ ἈΠΛΗ ΠЕТΡΑ ἢ ΠΑΥΛΑ, ἢ ΠΡΟСНΙΧЪ ΚСῪῪΧЪ
СῪῪΙΧЪ ἈΠῪΟΛΩΚЪ.

ἢ ТІАΚΩ ПОЛАГАЕТЪ ТРЕТІЮ ЧАСТНЦЪ ΔΟΛΕ ВТОРІА, СΚΟΝЧАВАА ПЕРВЫИ ЧІНИ.

ТѢЖЕ ГЛАГОЛЕТЪ:

Ⲁ ἸἶЖЕ ΚΟ СῪῪΙΧЪ ΟῪΧ ΝΑШНΙΧ СῪῪΙΤΕΛΕЙ, ΒΑΣΙΛІА ΚΕΛІΚΑΓΩ, ΓΡΙΓΟΡІА
ΒῪОСЛОВА, ἢ ἸΩΑΝΝΑ ΖΛΑΤΟССТАΓΩ, ἈΔΑΝΑῪІА ἢ ΒῪῪІЛА, НІКОΛΑА
ΜῪῪΛῪΚІἸСКАΓΩ, ἢ ΚΡΕῪΧЪ СῪῪΙΧЪ СΒΑῪΤΗΤΕΛΕЙ.

ἢ ΚΖΕΜЪ ЧЕТВЕРТЮ ЧАСТНЦЪ, ПОЛАГАЕТЪ ἰὸ БЛІЗЪ ПЕРВЫА ЧАСТНЦЫ, ТΩΡΑἸ
ВТОРОЕ
НАЧАЛО.

ТѢЖЕ ПАКН ГЛАГОЛЕТЪ:

Ⲭ СῪῪΑΓΩ ἈΠῪСΤΟΛΑ, ΠΕΡΚΟΜΣЧЕНΝΙΚΑ ἢ ἈΡΧІΔІАΚΟΝΑ СТЕΦΑΝΑ, СῪῪΙΧЪ
ΚΕΛІΚНΙΧ ΜῪῪНΙΚΩΚЪ, ΔΗΜΗΤΡІА, ΓΕΩΡΓІА, ΑΕΘΔΩΡΑ ΤῪῪῪΩΝΑ, ΑΕΘΔΩΡΑ
СῪῪΑῪΝΑῪΤΑ, ἢ ΚΡΕῪΧЪ СῪῪΙΧЪ ΜΣῪСННΙΚЪ.

ἢ ΚΖΕΜЪ ПЯТЮ ЧАСТНЦЪ, ПОЛАГАЕТЪ ἰὸ ΔΟΛΕ ПЕРВЫА, СῪῪІА НАЧАЛОМЪ ВТОРАΓΩ
ЧІНА.

ТѢЖЕ ГЛАГОЛЕТЪ:

Ⲁ ΠΡΕΠΟΔΟΒΝΥΧ ἢ ΒῪΟΝΟΕΝΥΧ ΟῪΧ ΝΑШНΙΧ, ἈΝῪΩΝІА, ἘῪΔΥΜІА, СΑΒ-
ΚΥ, ΟΝΣΦΡІА, ἈΔΑΝΑῪІА ἈΔΩΝСКАΓΩ, ἢ ΚСῪῪΙΧЪ ΠῪΒΝΥΧ СῪῪСЦЪ.

ἢ ТІАΚΩ ΚΖΕΜЪ ШЕСТЮ ЧАСТНЦЪ, ПОЛАГАЕТЪ ἰὸ ΔΟΛΕ ВТОРІА ЧАСТНЦЫ, ΚΟ
ἸСΠΟΛΕНІЕ ВТОРАΓΩ ЧІНА.

Vstoupivše do svatyně, učiní, žehnajíce se, dvě poklony před svatým prestolem a políbí svaté evangelium i svatý prestol. Opět se žehnají a učiní třetí poklonu. Potom vezmou do svých rukou každý svůj stichar a konají, žehnajíce se, tři poklony k východu, řkouce pro sebe:

Bože, očistiž mne hříšného a smiluj se nade mnou. (*Třikrát*)

Nato přistoupí diákon ke knězi, drží v pravé ruce stichar s orarem a skloniv hlavu, dí:

Požehnej, vladyko, stichar s orarem!

Kněz žehnaje: Požehnaný jest Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Diákon: Amen.

Pak odejde diákon zpět na své místo a oblékaje se do sticharu, modlí se takto:

Radovati se bude duše má v Bohu, neboť oblékl mne v roucho spasení a pláštěm radosti přioděl mne; jako ženicha ověncil mne korunou a jako nevěstu okrášlil mne ozdobami.

Potom diákon políbí orar a položí jej na své levé rameno.

Když navléká jeden z nárukávníků na svou pravou ruku, říká:

Pravice tvá, Hospodine, proslavila se v síle; pravice tvá, Hospodine, porazila nepřátele a velikou slávou svou potřel jsi ty, kteří povstali proti tobě.

Když dává druhý nárukávník na levou ruku, dí:

Ruce tvé stvořily a učinily mne; dejž mi ten rozum, abych se naučil příkázáním tvým.

Potom odejde na místo přípravné (k žertveníku) a chystá zde posvátné předměty: diskos, kalich, kopí, pokrovce, hvězdici atd. Svatý diskos postaví na levou, kalich pak na pravou stranu.

Kněz se obléká takto: vezme stichar do levé ruky, požehná se a pokloní třikrát k východu, a pak žehná stichar, řka:

Požehnaný jest Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův. Amen.

Potom políbiv stichar, obléká jej se slovy:

Κοιρανδεται δψια μολ ω Γατ: [до конца.]

Таже пріемз ѡптрахиль, и назнаменава, ѡблачател ѡ, глагола:

Благоловенз Бгз, и занкаль блгодатъ своу на свациенники своа: ѡκω муро на главѣ, сходацее на брадѣ, брадѣ шарюню, сходацее на ѡметы ѡдежды ѡго.

Таже пріемз полех и ѡподелел, глаголетз:

Благоловенз Бгз, преподелай ма сілою, и положи непороченз пѣть мой, совершай нозѣ мой ѡκω ѡленн, и на высокихз поставлаай ма.

Нарѡканицы же, ѡκω кыше речеа. Таже пріемз накеренникз, аце ѡтѣ протѡггелз велика цѣркве, илн ина ктѡ, имѣай дотѡннство иѡкое, и благоловенз и, и цѣловакз, глаголетз:

Препѡши мѣч твои по бедрѣ твоей силне, красотѡю твою, и добротѡю твою, и налицы, и ѡспѣвай и царствуй, истинны радн и кротостн и правды, и наставитз тѣ дивнѡ десница твоа, вегда, нынѣ и прншо, и во вѣки вѣковз, аминь.

Таже пріемз фелонь и благоловенз, цѣлетз гла снце:

Сциенницы твои, Гди, ѡблекчетз вх правдѣ, и преподобни твои ра дотѡю коирандуетз, вегда, нынѣ и прншо, и во вѣки вѣковз, аминь.

Таже ѡшѣдше вх предложѣнїе, ѡмывають рѣки, глаголюще:

Ѳумью вх неповинныхз рѣцѣ мой, и ѡкыдѣ жертвенникз твои, Гди, ѡже ѡглышати ми глаз хвалы твоел, и повѣдати вел чдела твоа. Гди, возлюбихз блголѣпїе домѣ твоерѡ, и мѣсто селенїа сла вы твоел: да не погубиши ех нечестивыми дѣшѡ мой, и ех мѣжи крокей жнокѡ моерѡ, иже вх рѣкахз беззаконїа, десница ихз ипѡлнїа мзды. Из же незлѡбїемз моимз ходихз, и забави ма, Гди, и помилуй ма: нога моа стѣ на правотѣ, вх цѣрквахз благоловлю тѣ, Гди.

Kněz nato vbodne svaté kopí zpředu do spodní části prosfory (řeže vodorovně nad spodní stranou prosfory) a vyjme Beránka, řka:

Neboť vzat jest ze země život jeho.

A položí jej křížem dolů na svatý diskos.

Diákon: Obětuj, vladyko!

Kněz obětuje (nařízne Beránka na způsob kříže) se slovy:

Obětuje se Beránek Boží, jenž snímá hřích světa, za světa život a spásu.

A obrací jej nahoru stranou, na které je pečeť s křížem.

Diákon říká: Probodni, vladyko!

Kněz vbodne kopí do pravé strany Beránkovy, řka:

Jeden z vojáků kopím bok jeho probodl, a hned vyšla krev a voda. A ten, který to viděl, svědectví vydal a pravé jest svědectví jeho.

Diákon pak vlévá do kalicha víno spolu s vodou, řka napřed ke knězi:

Požehnej, vladyko, svaté sjednocení!

Kněz žehnaje: Požehnáno budiž sjednocení svatých tvých darů, vždycky, nyní i přistě, až na věky věkův. Amen.

Kněz vezme druhou prosforu, vyřízne z prostředka částici, řka: **II**

Ke cti a na památku nejblahoslovenější Vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, na jejíž přimluvy přijmi, Hospodine, tuto oběť na nadnebeský oltář svůj.

A klade částěčku na pravou stranu Beránka, poblíž jeho středu, se slovy:

I stanula královna po pravici tvé, oděna jsouc v překrásný zlatý šat.

Potom vzav třetí prosforu, vyřízne z ní postupně devět částěček a říká: **III**

1 Ke cti a na památku důstojného a slavného proroka, Předchůdce a Křtitele Jana.

A vzav první částěčku z této prosfory, klade ji po levé straně Beránka a činí začátek prvního sloupce.

РѠДХ ЖЕ ѿГѠ КТО ѡПОВѢСТЬ;

Діаконы же, взрѣаа благоговѣнны на сицевѡ чѣнствѡ, глаголетъ на ѿдиноу кобемждо рѣзаніи: Гдѣ помѡлимѡ, держѡ ѡ ѡрѡры въ рѣцѣ.

По сіихъ глаголетъ: Возми, владыко.

Ѡцѣнникъ же, вложивъ стѡе копѣ ѡ кобевныа денныа страны проефоры, взнимаетъ стѡи хлѣба, глагола сице:

ИѡКѠ ВЗЕМЛЕТѡ ѡ ЗЕМЛѢ ЖИВѠТЪ ѿГѠ.

И положиа ѡ взнаа на стѣмъ діакорѣ, рекшѡ діаконѡ: Пожри, владыко.

Жретъ ѿгѡ крѣговѣднѡ, сице глагола:

Жретѡ агнецъ Бжій, вземлаи грѣхъ міра, за мірскіи живѡтъ ѡ спасеніе.

И ѡбращаетъ дрѡгѡ странѡ горѣ, ѡмѡцѡ крѣтъ. И глаголетъ діаконъ: Прокѡди, владыко.

Иерей же прокѡда ѡ въ деннѡ странѡ стѡимъ копѣемъ, глаголетъ:

Ѣдинъ ѡ кѡннъ копѣемъ рекра ѿгѡ прокѡде, ѡ ѡбѣ ѡзѣде крѡвъ ѡ водѡ: ѡ кнѡвкыи свидѣтельствѡва, ѡ истинно ѿгѡ свидѣтельствѡ ѿгѡ.

Діаконы же вкѡветъ во стѡи почіръ ѡ кнѡ вкѡпѣ ѡ воды, рекіи прежде ко ѡцѣнникѡ: Блгословѣ, владыко, стѡе соединеніе, ѡ вземъ наѡ нѡмн клгословеніе. [Ѡцѣнникъ: Блгословенно соединеніе стѡхъ чѡвѡхъ, ввгдѡ, нынѣ ѡ прѡенѡ, ѡ во вѣкн вѣкѡвѡвъ.]

И Ѡцѣнникъ же прѣемъ въ рѣцѣ вторѡю проефорѡ, глаголетъ:

Въ чѣртѡ ѡ пѡмѡтъ превлгословенныа влѡцы нашѡа Бѡы ѡ прѡснодѡы Мрїи, ѡ ѡже молѡтѡвами прѡмнѡ, Гдѡ, жертѡвѡ стѡе въ прѡеннѡи тѡѡи жертвенникъ.

И вземъ чѡртѡцѡ, помажетъ ѡ ѡденнѡ стѡгѡ хлѣва, кнѡзѡ ередѡ ѿгѡ, глагола:

Предѡта црїица ѡденнѡ чѡбѣ, въ рѡзы позлащенны ѡдѣла, прѡдѡкрашенна.

Radovati se bude duše má v Bohu, neboť oblékl mne v roucho spase-ní a pláštěm radosti přioděl mne; jako ženicha ověnil mne korunou a jako nevěstu okrášlil mne ozdobami.

Poté přijme epitrachil, požehná jej, políbí a klade na svou šíji, řka:

Požehnaný jest Bůh náš, jenž vylévá blahodaf svou na kněze své jako myro na hlavu, kanoucí až na bradu, bradu Áronovu, stékající až na lem jeho roucha.

Pak vezme pás, požehná jej, políbí a opásaje se jím, praví:

Požehnaný jest Bůh náš, jenž přepasuje mne silou a činí neposkvřenou cestu mou; činí nohy mé jako laní a na výsostech postavuje mne.

Když navléká jeden z nárukávníků na svou pravou ruku, říká:

Pravice tvá, Hospodine, proslavila se v síle; pravice tvá, Hospodine, porazila nepřátele a velikou slávou svou potřel jsi ty, kteří povstali proti tobě.

Když dává druhý nárukávník na levou ruku, dí:

Ruce tvé stvořily a učinily mne; dejž mi ten rozum, abych se naučil přikázáním tvým.

Má-li kněz povolen nábederník, vezme jej, požehná, políbí, klade na sebe, řka:

Přepásej se mečem při bedrech svých, reku udatný, přepásej se krásou a dobrotou svou, do boje vyjeď, a uspěješ. Kraluj pro pravdu, mírnost a spravedlnost. Pravice tvá k podivuhodným *skutkům* tě dove-de; vždycky, nyní i příště, až na věky věkův. Amen.

Potom vezme felon, požehná jej, políbí a odívá se jím s těmito slovy:

Kněží tvoji, Hospodine, oblekou se ve spravedlnost a svatí tvoji rado-vati se budou radostí velikou; vždycky, nyní i příště, až na věky věkův. Amen.

Poté kněz i diákon odejdou k umyvadlu a umývají si ruce, řkouce:

Umyji v nevinnosti ruce své a obejdu obětní oltář tvůj, Hospodine, abych uslyšel hlas chvály tvé a vypravoval všechny divy tvé. Hospo-

Ἡ τᾱκω ὤχόδατᾱ κᾱ προδλοᾱνῆνε.

Тѧже поклои́нῆнѧ прѣд проδλοᾱнῆнѧмᾱ εοτᾱόρῡше, глаголютᾱ кῆнѧждо:

Бже, ѡчисти мѧ грѣшнаго, ѡ помилуй мѧ.

Ἦ: Ἦκδπῆλᾱ нᾱ ῥῆн ὤ κλᾱтᾱ κᾱκᾱннᾱ ῡтнᾱоᾱ тᾱоῆю крᾱбῆю, на крῡтᾱε пригᾱоздῆнῆлᾱ ἡ κοπῆεμᾱ проᾱόδῆлᾱ, безεμῆртῆε нῆтᾱчῆнῆλ ῥῆн чῆлᾱвῆкᾱмᾱ: εᾱε нᾱшᾱ, слᾱвᾱ тᾱεᾱε.

Тѧже глаголетᾱ дῆᾱконᾱ: Блгоελοᾱнῆ, владыко.

Ἦ начинᾱетᾱ εᾱῆннῆкᾱ:

Блгоελοᾱнῆнᾱ Бжᾱ нᾱшᾱ, вεεγᾱ, нῆнῆε ἡ прῆεнᾱ, ἡ ко вῆкнᾱ вῆкᾱвᾱ.

дῆᾱконᾱ: ἄμнῆн.

Тѧже прῆεμлетᾱ εᾱῆннῆкᾱ лῆкᾱю оῡкᾱ рᾱкᾱю проεфорᾱ, δεηᾱю же εᾱᾱε κοπῆε, ἡ знᾱменᾱдῆ εᾱ нῆмᾱ тᾱнѧждᾱ вῆрᾱε печᾱтнᾱ проεфорᾱ, глаголетᾱ:

Вᾱ вᾱεпомнᾱнῆε Γᾱ, ἡ Бᾱ, ἡ εᾱε нᾱшегᾱ Ἦεᾱ Χῡтᾱ. [Тᾱнѧждᾱ.]

Ἦ ᾱεε кодрᾱжᾱетᾱ κοπῆε κᾱ δεηᾱю εᾱнᾱε печᾱтнᾱ, ἡ глаголетᾱ рῆжᾱ:

Ἦκᾱ ὀвчᾱ на зᾱколῆнῆε вῆдῆεлᾱ.

Вᾱ лῆкᾱю же: Ἦ ἡκᾱ ἄгнῆεцᾱ непᾱрᾱчῆнᾱ прᾱмᾱ εᾱнᾱεцᾱгᾱ ῥᾱᾱε безᾱлᾱεнᾱ, τᾱκᾱ не ὤвῆεрзᾱетᾱ оῡεтᾱ εᾱоῡхᾱ.

Вᾱ гᾱрῆнῆю же εᾱнᾱε печᾱтнᾱ:

Ко εμнῆрῆнῆнᾱ ῥᾱᾱε εᾱдᾱ ῥᾱᾱε вᾱдῆтᾱ.

Вᾱ дᾱлῆнῆю же εᾱнᾱε:

dine, já si zamiloval krásu domu tvého a místo přebývání slávy tvé. Nezahubíš s bezbožnými duši mou a s vražedníky život můj; v jejichžto rukou nepravosti jsou a pravice jejich úplatků plná. Já pak v dobrosrdenství svém chodím, vysvobodíš mne, Hospodine, a smiluj se nade mnou. Noha má stojí na cestě pravé, ve shromážděných dobrořečítí budu tobě, Hospodine.

Pak odejdou ke stolu předkladnému a třikrát se před ním pokloní, žehnajíce se, přičemž každý z nich říká:

Bože, očistiž mne hříšného a smiluj se nade mnou. (*Třikrát*)

Nato kněz: **V**ykoupil jsi nás od kletby Zákona krví svou drahocennou, nechav se na kříž přibítí a kopím probodnouti, nesmrtelnosti pramen lidem jsi otevřel, Spasiteli náš, sláva tobě.

Pak diákon: Požehnej, vладыко!

Kněz začíná:

Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i přistě, až na věky věkův.

Diákon: Amen.

Nato kněz vezme do levé ruky nejlepší prosforu, do pravé ruky svaté kopí a činí jím třikrát po vrchu pečeti chleba znamení kříže, řka:

Na památku Pána a Boha i Spasitele našeho Ježíše Krista. (*Třikrát*)

A ihned zanoří svaté kopí v pravou stranu pečeti (jakoby z pohledu Beránka) a krájí se slovy:

Nařízne zprava — Jako ovce k zabití veden jest.

Nařízne zleva — A jako beránek neposkvrněný, před tím, kdož jej stříže, ani nehlesl, neotevřev úst svých.

Nařízne shora — V ponížení jeho odňat jest soud jeho.

Nařízne zdola — Rod jeho pak kdo vypoví?

Diákon, hledě zbožně na toto tajemství, dí při každém jednotlivém řezu, drže orar v ruce: K Hospodinu modleme se.

Pak dí: Vyjmi, vладыко!